

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13Co/462/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6111228246
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Danica Kočičková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6111228246.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Danice Kočičkovej a sudcov JUDr. Amy Odalošovej a JUDr. Alexandra Mojša, v právnej veci navrhovateľa C. J., nar. XX. XX. XXXX, bytom X. XX, XXX XX V. J., proti odporcovi G., s. r. o., so sídlom G. XX, XXX XX J., IČO: 35 XXX XXX, zastúpenému F. & Co., s. r. o., so sídlom D. XX/A, XXX XX J., W.: XX XXX XXX, v konaní o ochranu práv spotrebiteľa, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 13C/152/2012-286 zo dňa 12. 03. 2015, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu potvrdzuje.

odôvodnenie:

Odvolaním napadnutým rozsudkom okresný súd konanie v časti o zaplatenie 1 500 € titulom primeraného finančného zadosťučinenia zastavil. Ďalej okresný súd určil, že Zmluva o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 23. 08. 2010 uzatvorená medzi navrhovateľom a odporcom je neplatná a že Zmluva o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 26. 04. 2011, uzatvorená medzi navrhovateľom a odporcom je neplatná. Zároveň okresný súd zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľovi 576 € spolu s 9 % ročným úrokom z omeškania od 22. 04. 2012 až do zaplatenia, v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Vo zvyšnej časti návrh zamietol. O trovách konania okresný súd nerozhodol s tým, že o nich rozhodne do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

V odôvodnení predmetného rozsudku okresný súd uviedol: „Navrhovateľ sa návrhom doručeným súdu dňa 02. 12. 2011 pôvodne domáhal proti odporcovi určenia, že zmluva o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 26. 04. 2011 uzatvorená medzi navrhovateľom a odporcom je neplatná a ďalej vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 576,- Eur vzniknutého plnením zo zmluvy o úvere č. 609300226 zo dňa 23. 08. 2010.

Po zmene návrhu (podaním doručeným súdu dňa 02. 12. 2011 a dňa 22. 04. 2014), ktorú súd pripustil uznesením č. k. 13C/228/2011 - 66 zo dňa 15. 03. 2012 a uznesením č. k. 13C/152/2012 -209 zo dňa 24. 10. 2014, sa navrhovateľ domáhal proti odporcovi určenia, že zmluva o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 26. 04. 2011 a zmluva o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 23. 08.2010, uzatvorené medzi navrhovateľom a odporcom, sú neplatné. Ďalej navrhol, aby súd uložil odporcovi povinnosť vydať navrhovateľovi bezdôvodné obohatenie vo výške 576,- Eur spolu s 9 % ročným úrokom z omeškania od 14. 03. 2011 až do zaplatenia vzniknuté plnením zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 23. 08. 2010, ako aj primerané finančné zadosťučinenie 2 000,- Eur a náhradu trov konania, všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

Počas konania, po pojednávaní vo veci, navrhovateľ zobral návrh späť v časti o zaplatenie primeraného finančné zadostučinenia vo výške 1 500,- Eur, s čím odporca súhlasil, preto súd v súlade s § 96 O.s.p. konanie v tejto časti zastavil.

Navrhovateľ v návrhu, v písomných vyjadreniach a vo výpovedi svoj návrh odôvodnil tým, že ako spotrebiteľ dňa 23. 08. 2010 uzavrel s odporcom zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX (ďalej „zmluva 1“) na úver vo výške 600,- Eur za cenu úveru 1 176,- Eur, splatný v 12 mesačných splátkach po 98 Eur mesačne. Úver predčasne splatil 26. 04. 2011 bez zľavy za predčasné splatenie, t.j. vo výške 1 176,- Eur. Následne dňa 26. 04. 2011 ako spotrebiteľ uzatvoril s odporcom zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX na úver vo výške 1000,- Eur za cenu úveru 1 872,- Eur, splatný v 12 mesačných splátkach po 156,-Eur mesačne, z ktorých doposiaľ splatil odporcovi 3 splátky v celkovej sume 468,- Eur. Podľa tvrdenia navrhovateľa podmienkou poskytnutia druhého úveru bolo predčasné vyplatenie predchádzajúceho úveru a to v plnej výške. Zmluvy uzavrel v nepriaznivej finančnej situácii, t.j. vo finančnej tiesni. Podľa názoru navrhovateľa sú obe zmluvy neplatné v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka pretože odporujú dobrým mravom a obchádzajú zákon. Uviedol, že finančné prostriedky z oboch úverov boli použité výlučne pre jeho osobné účely (nie na zamestnanie), pričom obchodný maklér odporcu sa mal dopustiť nekalej obchodnej praktiky tým, že vyplnil zmluvu a zakrúžkoval v rozpore s predstavou navrhovateľa zamestnanie ako účel úveru, sledujúc vylúčenie ochranného režimu zákona č. 129/2010 Z. z. Účel úveru do zmlúv mal byť vyznačený dodatočne po ich podpise navrhovateľom. Použitie finančných prostriedkov na výkon zamestnania je nepredstaviteľné, nakoľko navrhovateľ je v služobnom pomere štátnej správy - colná správa. Poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave č.k. 10CoE/70/2010 zo dňa 31. 05. 2010, podľa ktorého v prípade pochybnosti o tom, či ide o spotrebiteľskú zmluvu (vzťah) má dôkazné bremeno dodávateľ (veriteľ). Pre určenie spotrebiteľa je určujúci § 52 ods. 4 OZ. Súd má preto jednoznačne skúmať účel úveru a nie účel deklarovaný v zmluve, ktorú ako celok predformuloval odporca a obchodný maklér ju celú vypísal. Je toho názoru, že zmluvy 1/, 2/, sú nepochybne spotrebiteľskými zmluvami, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia Občianskeho zákonníka, ako aj zákon o ochrane spotrebiteľa a zákon o spotrebiteľských úveroch. Poukázal na viaceré neprijateľné podmienky zakotvené v zmluvách, ktoré sú neplatné podľa § 53 ods. 5 OZ a to napr. odplata v rozsahu až 96 %, rozhodcovská doložka v článku 14 všeobecných podmienok, ktorá nebola individuálne dojednaná alebo dohoda zmluvných strán v článku 16 všeobecných podmienok na aplikácii Obchodného zákonníka. Zmluvy 1/, 2/ nespĺňajú povinné náležitosti v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch, chýba v nich údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov (ďalej „RPMN“), v dôsledku čoho sa úvery považujú za bezúročné a bez poplatkov (pri kontrolnom prepočte predstavuje pri zmluve 1/ RPMN 300,25% a keďže bol úver splatený predčasne v plnej výške dokonca 626,38 % a pri zmluve 2/ je RPMN 260,12 %). Z pohľadu Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom a účelom odporuje zákonu alebo zákon obchádza alebo sa prieči dobrým mravom. Predmetné zmluvy, už len čo do predmetu plnenia (RPMN v rozsahu 260 - 300 %) sú v rozpore s § 39 OZ, nemôžu právne obstáť ako celok a teda sú absolútne neplatné. Keďže navrhovateľ na zmluve 1/ preplatil istinu o 576,- Eur, voči odporcovi žiada vydanie bezdôvodného obohatenia v tejto výške spolu so zákonným úrokom z omeškania 9% ročne od 14. 03. 2011 (odo dňa uhradenia 7. splátky úveru) do zaplatenia. Právo na primerané finančné zadostučinenie vo výške 500,- Eur navrhovateľ odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. Jeho požadovaná výška zohľadňuje intenzitu a rozsah porušenia spotrebiteľských práv navrhovateľa (opakované uvádzanie do omylu, podriadenie spotrebiteľskej zmluvy pod obchodný zákonník a teda vedomé a účelové konanie odporcu s cieľom zbavenia navrhovateľa - spotrebiteľa spotrebiteľských práv, úžernícka výška požadovaného plnenia pri poskytnutých úveroch, predloženie rozhodcovskej zmluvy ako povinnej súčasť poskytnutého úveru). V neposlednom rade ujmou sú aj stresy, ktoré negatívne vplyvajú na zdravotný stav navrhovateľa. Vzhľadom na uvedené navrhovateľ považuje finančné zadostučinenie vo výške 500,- Eur za priam menej než symbolické.

Súd konal a vo veci rozhodol podľa § 101 ods. 2 O.s.p. v neprítomnosti navrhovateľa, ktorý svoju neúčast' ospravedlnil.

Odporca navrhol návrh v celom rozsahu zamietnuť ako nedôvodný. Potvrdil, že s navrhovateľom uzatvoril vyššie uvedené zmluvy 1/, 2/ aj to, že zo zmluvy 2/ mu navrhovateľ doposiaľ vrátil 468,- Eur. Pokiaľ ide o otázku určenia neplatnosti zmlúv 1/, 2/, odporca poukázal na § 41 OZ, rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-453/10 Pereničová, Perenič proti SOS finac spol. s r.o. a vyslovil názor, že tak z národného ako komunitárneho práva vyplýva nemožno hovoriť o neplatnosti zmlúv ako celku, a teda návrh je potrebné zamietnuť už len z dôvodu majúcom pôvod v procesnom

práve. Navrhovateľ nepreukázal neplatnosť akéhokoľvek dojednania zmluvy o úvere v zmysle § 497 Obchodného zákonníka, ktoré by tvorilo jej podstatnú náležitosť. Iba absencia akýchkoľvek z podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere nemá za následok neplatnosť zmluvy o úvere, ale jej bezodplatnosť. Zároveň podľa názoru odporcu v danom prípade absentuje naliehavý právny záujem na určení neplatností zmlúv 1/, 2/, keďže navrhovateľ žaluje nielen žalobou na určenie alebo aj žalobou na plnenie (požaduje vydanie bezdôvodného obohatenia a finančného zadosťučinenia), určovací petíť nie je prípustný (nie je totiž naliehavý právny záujem na jeho určení). Pokiaľ ide o výšku poplatku za poskytnutie úveru, poukázal na českú judikatúru, v zmysle ktorej sa nemá na porovnanie brať do úvahy úroková sadzba bankových úverov, ale nebankových subjektov.

V súvislosti s údajnou nekalou praxou pri uzatváraní zmlúv odporca poprel, že by z jeho strany dochádzalo k akémukoľvek ovplyvňovaniu navrhovateľa z hľadiska účelu úveru. Ide len o tvrdenie navrhovateľa, ktoré nemožno považovať za preukázané. Navrhovateľ v oboch zmluvách výslovne prehlásil a svoje vyhlásenie potvrdil osobitne svojím podpisom, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon zamestnania. Zároveň navrhovateľ k zmluvám podpísal dodatky, v ktorých vlastnoručne vypísal vyhlásenie na čo finančné prostriedky použije. Teda nie je pravdou, že celú dokumentáciu vypísal mandatár odporcu. Zmluva o úvere obsahuje až tri podpisy navrhovateľa a to podpis, ktorým prehlasuje na aký účel mu boli finančné prostriedky poskytnuté, podpis samotnej zmluvy a podpis v časti potvrdenie o prevzatí finančných prostriedkov. Odporca má za to, že samotnými zmluvami o úvere ako aj dodatkami k predmetným zmluvám podpísaných navrhovateľom preukázal, že finančné prostriedky boli navrhovateľovi poskytnuté na výkon zamestnania. Vzhľadom na uvedené (keďže navrhovateľ nespĺňa definíciu spotrebiteľa v zmysle § 2 písm. a) zákona č. 129/2010 Z.z.) nie je možné zmluvy 1/, 2/ posudzovať ako zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a preto nemuseli obsahovať údaj o RPMN a teda odporca mal nárok nielen na vrátenie úveru, ale aj príslušného poplatku za poskytnutie úveru. Okrem toho, zmluvy 1/, 2/ neobsahujú záväzok veriteľa poskytnúť úver v zmysle § 2 písm. d) zákona č. 129/2010 Z.z. a teda nie sú zmluvami, na ktoré by sa tento zákon aplikoval, ale svojím charakterom sa približujú tzv. nekomitovaným (nezaväzujúcim, oprávňujúcim) úverom. Ich zmyslom je stanoviť právo, nie povinnosť veriteľa poskytnúť finančné prostriedky dlžníkovi. Zároveň je odporca toho názoru, že navrhovateľ nie je spotrebiteľom a to vzhľadom na eurokonformný výklad ustanovenia inštitútu spotrebiteľa. Vzhľadom na skutočnosť, že výklad pojmu spotrebiteľ nie je zhodný v Občianskom zákonníku a v zákone o spotrebiteľských úveroch, podľa názoru odporcu je na mieste použiť znenie definície spotrebiteľa uvedené v Smernici Rady č. 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (čl. 2 písm. b) v zmysle ktorého spotrebiteľom je akákoľvek fyzická osoba, ktorá nekoná v rámci svojej obchodnej činnosti, podnikania alebo povolania, profesijnej činnosti. V tejto súvislosti predložil rozhodnutie Slovenskej obchodnej inšpekcie, ktorá správne konanie sp. zn. P/XXXX/XX/XXXX vedené voči odporcovi zastavila z dôvodu, že nebol preukázaný spotrebiteľský charakter zmluvy (uzatvorenej s dlžníkom odlišným od navrhovateľa), ktorej všeobecné podmienky boli predmetom kontroly.

V súvislosti s nárokom navrhovateľa na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 576,- Eur s príslušenstvom, odporca vzniesol námietku premlčania vo vzťahu k nároku navrhovateľa týkajúceho úroku z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 576,- Eur za obdobie od 14. 03. 2011 do 21. 04. 2012. Poukázal na rozhodnutie NS ČR sp. zn. 23Cdo XXXX/XXXX zo dňa 16. 07. 2013 (podľa ktorého v prípade novo uplatnenej časti nároku nastávajú hmotnoprávne účinky dňom, kedy súdu došla zmena návrhu, alebo dňom kedy bol tento úkon zaprotokolovaný). Nakoľko k zmene návrhu došlo podaním doručeným sú dňa 22. 04. 2014, v zmysle § 107 ods. 2 OZ sú premlčané úroky z omeškania za obdobie viac ako 3 roky pre doručením zmeny návrhu na súd (od 14.03.2011 do 21. 04.2011) a v zmysle § 107 ods. 1 OZ úroky z omeškania za obdobie presahujúce dobu 2 rokov pred doručením zmeny návrhu na súd (od 22. 04. 2011 do 21. 04. 2012).

Pokiaľ ide o primerané finančné zadosťučinenie podľa názoru odporcu by navrhovateľovi nemala byť poskytnutá akákoľvek finančná satisfakcia, keď tento nerozporuje, že v súvislosti s jednou zo zmlúv o úvere si porušil svoj záväzok vrátiť odporcovi minimálne istinu a navyše sa s jej vrátením bráni námietkou premlčania. Zároveň navrhovateľ nijakým spôsobom nepreukázal vznik akejkoľvek ujmy.

Podaním zo dňa 31. 03. 2014 označným ako vzájomný návrh, si odporca voči navrhovateľovi uplatnil právo na zaplatenie sumy 532,- Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 20. 11. 2011 do zaplatenia. Predmetné podanie súd z hľadiska obsahu a so zreteľom na výšku pohľadávky

uplatnenej navrhovateľom posúdil ako kompenzačnú námietku, keďže odporca si voči navrhovateľovi uplatnil pohľadávku v menšom rozsahu, než bola pohľadávka navrhovateľa vo veci samej.

Navrhovateľ vzniesol námietku premlčania tohto nároku odporcu, nakoľko úver zo zmluvy 2/ sa stal splatným dňa 29. 11. 2011, t.j. dňom doručenia oznámenia o vyhlásení predčasnej splatnosti úveru zo strany odporcu navrhovateľovi a od tohto času začala plynúť subjektívna 2-ročná premlčacia doba podľa § 107 ods. 1 OZ, pričom odporca svoj nárok voči navrhovateľovi uplatnil až na pojednávaní dňa 01. 04. 2014.

Odporca považoval túto vznesenú námietku premlčania za nedôvodnú. Podľa jeho názoru ustanovenie § 107 OZ je neaplikovateľné, pretože účastníci konania uzatvorili úverovú zmluvu, ktorá je v zmysle kogentného § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka, absolútnym obchodom, t.j. riadi sa bez potreby akejkoľvek voľby Obchodným zákonníkom, a to vrátane všeobecných otázok záväzkových vzťahov komplexne upravených Obchodným zákonníkom, vrátane premlčania. Vzhľadom na uvedené je argumentácia navrhovateľa o premlčaní nároku odporcu s poukazom na premlčaciu dobu v zmysle § 107 ods. 1 OZ nesprávna, nakoľko sa v danom prípade aplikuje premlčacia doba podľa § 397 Obchodného zákonníka, ktorá predstavuje 4 roky. Ak by sa aj ustanovenie § 107 ods. OZ uplatnilo, čo odporca popiera, nedošlo k uplatneniu nároku odporcu po uplynutí premlčacej doby, nakoľko ust. § 107 ods. 1 OZ vyžaduje skutočnú vedomosť oprávneného o bezdôvodnom obohatení. Výkon práva z uzavretej zmluvy v žiadnom prípade nemožno označiť za nadobudnutie vedomosti o bezdôvodnom obohatení a o osobe, ktorá sa na úkor odporcu bezdôvodne obohatila.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania, resp. ich právnych zástupcov, oboznámením sa s obsahom písomných podaní a listín obsiahnutých v súdnom spise a zistil tento skutkový stav:

Zo žiadosti o úver zo dňa 23. 08. 2010 vyplýva, že navrhovateľ požiadal odporcu o poskytnutie úveru vo výške 600,- Eur, s počtom splátok 12, dátum prvej splátky 17. 09. 2010. Navrhovateľ v žiadosti uviedol, že je zamestnaný s pracovným zaradením colný kontrolór a pracuje na Colnom úrade Banská Bystrica. Čistý mesačný príjem rodiny uviedol 970,- Eur, výdavky 253,- Eur. V žiadosti nebola kolonka s vyhlásením žiadateľa o tom, na aký účel úver žiada. Následne navrhovateľ ako dlžník a odporca ako veriteľ uzatvorili dňa 23. 08. 2010 zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej odporca poskytol navrhovateľovi v hotovosti pri podpise zmluvy úver vo výške 600,- Eur, ktorý sa navrhovateľ zaviazal zaplatiť spolu s príslušným poplatkom vo výške 576,- Eur, t.j. v celkovej výške 1 176,- Eur v 12 mesačných splátkach po 98,- Eur počnúc dňom 17. 09. 2010. Zmluva obsahuje vyhlásenie dlžníka, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon zamestnania a to zaškrtnutím tejto možnosti z pomedzi 4 možností (tie zvyšné 3 sú na výkon povolania, podnikania, iný účel). Zmluva obsahuje podpis odporcu 3x a to podpis zmluvy ako takej, zvlášť pri vyhlásení o účele poskytnutia finančných prostriedkov a ako potvrdenie prevzatia finančnej hotovosti. Súčasťou tejto úverovej zmluvy sú aj všeobecné podmienky poskytnutia úveru. V dodatku k zmluve o úvere zo dňa 23. 08. 2010 je vyhlásenie navrhovateľa, že finančné prostriedky vo výške 600,- Eur použije na cestovné náklady, nákup odbornej literatúry. Zo splátkového kalendára vyplýva, že navrhovateľ zaplatil 8 splátok riadne a včas, 9. až 12. splátku vyplatil dňa 26. 04. 2011 (4x 98 Eur), čím došlo k predčasnému splateniu úveru, pričom navrhovateľ zaplatil odporcovi spolu 1 176 Eur, t.j. celkovú cenu úveru.

Zo žiadosti o úver zo dňa 26. 04. 2011 vyplýva, že v deň predčasného splatenia úveru zo zmluvy 1/ navrhovateľ požiadal odporcu o poskytnutie úveru vo výške 1000,- Eur, s počtom splátok 12, dátumom prvej splátky 20. 05. 2011 a v tejto výške bol odporcom schválený. V závere žiadosti je uvedené (zaškrtnutím z viacerých možností), že žiadateľ žiada finančné prostriedky na výkon zamestnania. V rovnaký deň navrhovateľ ako dlžník a odporca ako veriteľ uzatvorili zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej odporca poskytol navrhovateľovi v hotovosti pri podpise zmluvy úver vo výške 1 000,- Eur, ktorý sa navrhovateľ zaviazal zaplatiť spolu s príslušným poplatkom vo výške 872,- Eur, t.j. v celkovej výške 1 872,- Eur v 12 mesačných splátkach po 156,- Eur počnúc dňom 20. 05. 2011. Aj táto zmluva obsahuje vyhlásenie dlžníka, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon zamestnania (zaškrtnutím jednej zo 4 možností) a rovnako 3 podpisy dlžníka. Súčasťou tejto úverovej zmluvy sú aj všeobecné podmienky poskytnutia úveru. V dodatku k zmluve o úvere zo dňa 26. 04. 2011 je vyhlásenie navrhovateľa, že finančné prostriedky vo výške 1 000,- Eur použije na nákup výpočtovej techniky, komunikačných zariadení, technických zariadení. Zo splátkového kalendára vyplýva, že navrhovateľ doposiaľ uhradil 3 splátky v celkovej výške 468 Eur.

Podľa čl. 11 VOP u oboch zmlúv, tretina poplatku (v zmluve 1/ vo výške 576,- Eur a v zmluve 2/ vo výške 872,- Eur) predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné dve tretiny zhŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere.

Podľa tvrdenia navrhovateľa finančné prostriedky z oboch úverov boli použité výlučne pre jeho osobné účely, nie na výkon zamestnania. Vo svojej výpovedi na pojednávaní dňa 14. 02. 2013 upresnil, že finančné prostriedky z úverovej zmluvy 1/ mali byť použité, najmä z dôvodov zdravotných problémov svokry, na zakúpenie vitamínov a nejakej zvláštnej stravy a na cestové z Banskej Bystrice do B., okr. O. Sobota, kde má svokra trvalý pobyt a taktiež na vykrytie prípadných výdavkov, nakoľko navrhovateľ bol často práceneschopný a teda mal nižší plat. Jeho manželka v tom čase poberala minimálnu mzdu. Čo sa týka druhého úveru, z týchto prostriedkov bol uhradený ten prvý úver a zvyšok mal byť použitý na krytie bežných výdavkov vzhľadom na práceneschopnosť navrhovateľa a jeho nižší príjem. Pokiaľ ide o dodatky k zmluvám v časti, na čo mali byť finančné prostriedky použité, odohralo sa to podľa navrhovateľa tak, že obchodný zástupca odporcu s niekým telefonoval a následne dal navrhovateľovi vybrať z niekoľkých variant, z ktorých navrhovateľ vybral tie, ktoré sú tam uvedené. Navrhovateľ žiadnu výpočtovú techniku, komunikačné alebo technické zariadenie, ani odbornú literatúru nenakupoval. Tá časť ohľadom cestovných nákladov sa realizovala vyššie uvedeným spôsobom.

Podľa § 52 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení účinnom v čase uzatvorenia zmlúv (ďalej OZ), spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom a podľa odseku 4 tohto ustanovenia, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 2 OZ, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa § 53 ods. 1 OZ spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 5 OZ, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 53 ods.6 OZ v znení do 30. 06.2011, ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pri posudzovaní obdobia prípadov sa prihliada najmä na finančnú situáciu spotrebiteľa, spôsob a mieru zabezpečenia jeho záväzku, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti...

Podľa § 54 ods. 1 OZ, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa § 54 ods. 2 OZ, v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa § 25a ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, právne vzťahy, ktoré vznikli pred 1. januárom 2013 na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, sa spravujú podľa doterajších predpisov.

Podľa § 2 písm. a) zákona č. 129/2010 Z. z. v znení do 30. 11. 2011, spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej je ponúkaný alebo bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

Podľa § 2 písm. d) zákona č. 129/2010 Z. z. v znení do 30. 11. 2011, zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom.

Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmlúv, zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu. Každá zmluvná strana dostane najmenej jedno jej vyhotovenie v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu, ktoré je dostupné spotrebiteľovi.

Podľa § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmlúv, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti:

a) druh spotrebiteľského úveru,

f) dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru,

g) celkovú výšku a konkrétnu menu spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie,

i) úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, podmienky, ktoré upravujú jej uplatňovanie, index alebo referenčnú úrokovú sadzbu, na ktorý je výška úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru naviazaná, ako aj časové obdobia, v ktorých dochádza k zmene výšky úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru, podmienky a spôsob vykonania tejto zmeny; ak sa za rôznych podmienok uplatňujú rôzne úrokové sadzby spotrebiteľského úveru, uvádzajú sa tieto informácie o všetkých uplatniteľných úrokových sadzbách spotrebiteľského úveru,

j) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov,

k) výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priraďovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia,

o) úrokovú sadzbu, ktorá sa použije v prípade omeškania spotrebiteľa s platením splátok, a spôsob jej úpravy a prípadné poplatky pri neplnení zmluvy o spotrebiteľskom úvere,

p) upozornenie týkajúce sa následkov nesplácania spotrebiteľského úveru,

t) právo na splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti, postup pri takom splatení spotrebiteľského úveru a spôsob určenia výšky poplatku za splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti podľa § 16,

y) priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú k dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zverejnenú podľa § 21 ods. 2 za príslušný kalendárny štvrtrok; platnou priemernou hodnotou ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver pri zmluvách o spotrebiteľskom úvere uzatvorených do 15 kalendárnych dní po zverejnení priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov za príslušný kalendárny štvrtrok je priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver za predchádzajúci kalendárny štvrtrok.

Podľa § 11 ods. 1 písm. a), b) zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmlúv, poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak

a) zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1 a neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y) a § 10 ods. 1,

b) je v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa.

Podľa § 16 ods. 1 z. 129/2010 Z.z. spotrebiteľ má právo kedykoľvek počas doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere spotrebiteľský úver úplne alebo čiastočne splatiť pred dohodnutou lehotou splatnosti. V takom prípade je spotrebiteľ povinný uhradiť úrok a náklady vzniknuté len za časové obdobie od poskytnutia spotrebiteľského úveru do jeho splatenia.

Podľa § 16 ods. 2 ak spotrebiteľ splatí spotrebiteľský úver pred lehotou splatnosti, má veriteľ nárok na náhradu nákladov, ktoré mu vznikli v súvislosti so splatením spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti.

Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že odporca ako veriteľ uzatvoril dňa 23. 08. 2010 s navrhovateľom ako dlžníkom fyzickou osobou nepodnikateľom zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX (ďalej zmluva 1) a dňa 26. 04. 2011 zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX (ďalej zmluva 2) a to v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. V konaní nebolo sporné, že na základe zmluvy 1/ odporca poskytol navrhovateľovi úver vo výške 600,- Eur (tento sa navrhovateľ zaviazal zaplatiť spolu s príslušným poplatkom vo výške 576,- Eur, t.j. v celkovej výške 1 176,- Eur v 12 mesačných splátkach po 98,- Eur počnúc dňom 17. 09. 2010), ktorý navrhovateľ splatil predčasne dňa 26. 04. 2011, t.j. po cca 8 mesiacoch a celkom zaplatil 1176,- Eur (čo zodpovedá odplate dohodnutej pre prípad splácania úveru po dobu 12 mesiacov). Nebolo sporné ani to, že odporca úver zo zmluvy 2/ vo výške 1000,- Eur nesplácal riadne (zaplatil iba 3 splátky vo výške 468,- Eur) a teda jeho dlh na istine predstavuje 532,- Eur, ktorú pohľadávku s príslušenstvom si odporca voči navrhovateľovi uplatnil kompenzačnou námietkou zo dňa 31. 03. 2014.

Z dôvodu prehľadnosti a vzhľadom na viaceré sporné skutočnosti medzi účastníkmi konania, súd rozčlenil odôvodnenie rozsudku do viacerých bodov takto:

1. Sporné v konaní bolo predovšetkým to, na aký účel boli úvery poskytnuté a teda, či navrhovateľ uzatvoril predmetné zmluvy ako spotrebiteľ alebo nie, a či sa jedná o zmluvy spotrebiteľské v zmysle § 52 a nasl. OZ a zmluvy o spotrebiteľských úveroch v zmysle zákona č. 129/2010 Z.z. , alebo nie. Kým navrhovateľ tvrdil, že finančné prostriedky z oboch úverov mali byť a aj boli použité výlučne pre jeho osobné účely, podľa odporcu boli navrhovateľovi poskytnuté na výkon zamestnania, o čom svedčí vyhlásenie navrhovateľa v zmluvách ako aj v dodatkoch k nim.

Kým ustanovenie § 2 písm. a) zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmlúv, považuje za spotrebiteľa fyzickú osobu, ktorej je ponúkaný alebo bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania (z čoho opakom plynie, že dlžníkov úverov poskytnutých na výkon zamestnania, povolania či podnikania zásadne za spotrebiteľov považovať nemožno), podľa § 52 ods. 4 OZ v znení účinnom v čase uzatvorenia zmlúv, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Definícia v zmysle § 52 ods. 4 OZ je teda širšia (pretože nespotebiteľom je len tá osoba, ktorá do postavenia odberateľa tovaru či služieb vstupuje konaním v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti) a v jej prípade odpadá význam diskusie o tom, či prípadné plnenie zo zmluvy bolo poskytnuté na výkon zamestnania. U činností vykonávaných ako zamestnanie (s príjmami zo závislej činnosti) je totiž pojmovo vylúčené, aby tieto mohli byť obchodnými či inými obchodnými podnikateľskými činnosťami. Nakoľko z obsahu spisu vyplýva, že navrhovateľ v čase uzatvorenia zmlúv 1/,2/ pracoval ako colník, spadá pod definíciu spotrebiteľa v zmysle § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka, pretože nebolo preukázané, že by pri uzatváraní zmlúv konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Vzhľadom na uvedené obe zmluvy súd považoval za spotrebiteľské v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka (odporca ako dodávateľ konal pri uzatváraní zmlúv v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, čo vyplýva z údajov v obchodnom registri).

Súd ďalej skúmal, či predmetné zmluvy podliehajú aj zákonu č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. V zmysle interpretačného pravidla v § 54 ods. 2 OZ, dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol poskytnutý na výkon zamestnania, je na veriteľovi. Podľa § 9 ods. 7 zákona č. 129/2010 Z.z. veriteľovi alebo finančnému agentovi sa zakazuje predkladať spotrebiteľovi návrhy zmlúv, ktorých zrejším účelom je obchádzanie ustanovení tohto zákona; za takéto konanie sa považuje aj to, že sa čerpanie finančných prostriedkov alebo zmluvy o spotrebiteľskom úvere zahrnú do zmlúv o úvere, ktorých povaha alebo účel by umožnili vyhnúť sa uplatňovaniu tohto zákona. Ak veriteľ využil omyl spotrebiteľa a použil zmluvné podmienky, ktorými vylúčil aplikáciu ustanovení vzťahujúcich sa na spotrebiteľské úvery, považuje sa zmluva za zmluvu o spotrebiteľskom úvere, ak veriteľ nepreukáže, že nemal úmysel obísť tento zákon. Podľa názoru vysloveného napr. v rozhodnutí Krajského súdu v Trnave sp. zn. XXCoE/XX/XXXX zo dňa 31. 05. 2010 a v rozhodnutí Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. XCoE/XXX/XXXX zo dňa 30. 09. 2011 nespotebiteľský charakter zmluvy musí byť preukázaný bezpečne - spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Bezpečným preukázaním nie je len všeobecný údaj o uzavretí zmluvy/poskytnutí úveru/ na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aké je povolanie odberateľa a aký konkrétny súvis s takýmto povolaním vôbec uzavretie príslušnej zmluvy má. Z obsahu spisu vyplýva, že navrhovateľ v čase uzatvorenia zmlúv pracoval v štátnej správe ako colník, pričom úvery mal podľa odporcu čerpať na

výkon zamestnania, t.j. ako vyplýva z dodatkov k zmluvám, finančné prostriedky mal použiť na nákup odbornej literatúry, výpočtovej techniky, komunikačných zariadení a technických zariadení, čo popiera. V tomto prípade súd poukazuje na skutočnosť, že je všeobecne známe, že zamestnanci štátnej správy (vrátane colnej) používajú na výkon svojej práce zamestnávateľom pridelenú výpočtovú techniku a to isté v zásade platí aj o odbornej literatúre. V prospech navrhovateľa svedčí aj tá skutočnosť, že druhý úver si zobral v deň predčasného splatenia prvého úveru (sčasti na jeho vyplatenie). Okrem toho v čase uzatvorenia zmluvy 2/ Krajský súd v Prešove uznesením č.k. XCo/XX/XXXX zo dňa 26. 05. 2011 potvrdil uznesenie OS Prešov č.k. XXC/XX/XXXX- 35 zo dňa 11. 03. 2011, ktorým tento súd vyhovel návrhu na nariadenie PO a nariadil spoločnosti Pohotovosť, s.r.o. zdržať sa takého konania, ktorým presvedča, navádza spotrebiteľov s cieľom dosiahnuť, aby sa ako účel úveru vyznačil účel na výkon zamestnania, povolania, alebo podnikania. Z uvedených dôvodov, pre neunesenie dôkazného bremena odporcom ako veriteľom (bezpečne nepreukázal nespotrebitel'ský charakter zmlúv a že nemal úmysel obísť zákon o spotrebiteľských úveroch), súd na zmluvy aplikoval aj zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Pokiaľ ide o rozhodnutie SOI predložené odporcom, toto nie je pre súd záväzná, nakoľko sa týka osoby dlžníka odlišného od navrhovateľa.

2. Ďalej súd skúmal, či zmluvy 1/, 2/ sú neplatné v celom rozsahu (podľa navrhovateľa), resp. v časti (podľa odporcu) a či je daný naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmlúv.

Podľa § 80 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej „O.s.p.“), návrhom na začatie konania možno uplaniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Podľa § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

Podľa § 499 Obchodného zákonníka, za dojednanie záväzku veriteľa poskytnúť na požiadanie peňažné prostriedky možno dojednať odplatu, ak poskytnutie úveru je predmetom podnikania veriteľa. Podľa § 53 ods. 6 OZ odplata nesmie podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch.

Podľa § 39 OZ neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 39a OZ (účinného od 01. 06. 2014), neplatný je právny úkon urobený fyzickou osobou nepodnikateľom, pri ktorom niekto zneužije tieseň, neskúsenosť, rozumovú vyspelosť, rozrušenie, dôverčivosť, ľahkomyselnosť, finančnú závislosť alebo neschopnosť plniť záväzky druhej strany a dá sa sebe alebo inému sľúbiť alebo poskytnúť plnenie, ktorého majetková hodnota je vzhľadom na vzájomné plnenie v hrubom nepomere.

Podľa § 41 OZ, ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

Za určovaciu žalobu v zmysle § 80 písm. c) O.s.p. sa považuje aj žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu, ako jeden z prostriedkov ochrany spotrebiteľa. Naliehavý právny záujem navrhovateľa na určení neplatnosti právneho úkonu je potrebné skúmať so zreteľom na individuálne okolnosti prípadu, predovšetkým so zreteľom na cieľ sledovaný podaním určovacej žaloby a konečný zmysel navrhovaného rozhodnutia.

Súd skúmal, či sú zmluvy ako celok udržateľné (cieľ zakotvený v čl. 6 Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ktorý preferuje čiastočnú neplatnosť pred neplatnosťou celej zmluvy, ak zmluva môže ďalej existovať) a dospel k záveru, že obe úverové zmluvy sú neplatné v celom rozsahu (nevyklučuje to ani rozsudok Súdneho dvora EÚ, C - XXX/XX, na ktorý poukázal odporca, keď v rozsudku sa uvádza, že „cieľom sledovaným normotvorcom Únie v rámci Smernice je nastoliť rovnováhu zmluvných strán, pričom sa má v zásade zachovať platnosť zmluvy ako celku....“), nakoľko:

Súd po vykonanom dokazovaní zistil, že zmluvy majú písomnú formu, avšak neobsahujú náležitosť v zmysle § 9 ods. 2 písm. i), j), k) o), t), y) v dôsledku čoho sa poskytnuté úvery považujú za bezúročné a bez poplatkov v zmysle § 11 ods. 1 písm. a/ zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v rozhodnom čase. V zmluve 1/ bola dohodnutá odplata za úver vo výške 96 % (poplatok vo výške 576,- Eur pri istine 600,- Eur a dobe splácania 1 rok) a v zmluve 2/ 87,2 % (poplatok vo výške 872,- Eur pri istine 1000,- Eur a dobe splácania 1 rok), pričom tretina predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné dve tretiny zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere (čl. 11 VOP). Pokiaľ teda ide o zmluvu 1/, úrok predstavoval 192,- Eur (32 %) a administratívny poplatok 384,- Eur. Pokiaľ ide o zmluvu 2/, úrok predstavoval 290,67 Eur (29%) a administratívny poplatok 581,33 Eur. Z údajov NBS na internete pritom súd zistil, že v auguste 2010 boli spotrebiteľské úvery do 1 roka poskytované za úrok 6,94% ročne a v apríli 2011 za úrok vo výške 6,80 % ročne). Vzhľadom na uvedené vyhodnotil súd dohodnutý úrok za neprimerane vysoký, v rozpore s dobrými mravmi a preto je minimálne táto časť zmluvy absolútne neplatná (§ 3 v spojení s § 39 OZ). Administratívny poplatok pri zmluve 1/ predstavuje 64% z úveru, pri zmluve 2/ 58,13 % z úveru. Tento poplatok, ako to vyplýva z VOP je za spísanie zmluvy a príslušnú administratívu. Podľa názoru súdu požadovanie takéhoto poplatku je neprijateľnou podmienkou, nakoľko dodávateľ vyžaduje od spotrebiteľa splnenie finančného záväzku za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané (rovnaký záver vyslovil napr. Krajský súd v Prešove napr. v rozsudku XXCo/XXX/XXXX).

Súdy už judikovali (a v konečnom dôsledku to vyplýva aj z nového ust. § 39a OZ), že aj ľahkomyselnosť dlžníka je kvalifikačným kritériom úžery (napr. Krajský súd v Prešove vo veci XCo/X/XXXX). Podľa rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. XXCo/XX/XXXX zo dňa 08. 12. 2011, civilnoprávna úžera spôsobuje neplatnosť právneho úkonu v celom rozsahu pre rozpor s dobrými mravmi, pretože sa poskytuje úver pri nadvláde veriteľa za úžernú cenu úveru. Pri zjavnom využití aj ľahkovážnosti dlžníka stačí, že k využitiu nadvlády nad dlžníkom dôjde hoci len z nedbanlivosti. Súd teda vyhodnotil celú odplatu za poskytnutý úver za neprimeranú a neplatnú.

V zmysle § 497 Obchodného zákonníka podstatnými náležitosťami úverovej zmluvy je záväzok veriteľa poskytnúť peňažné prostriedky v určitej výške a záväzok dlžníka vrátiť poskytnuté prostriedky s úrokmi. Nie je možno pritom súhlasiť s názorom, že prichádza do úvahy aj bezúročná zmluva o úvere (Štenglová/Pliva/Tomsa a kol. M. zákonník komentár, C.H. J. 9. vydanie, str. XXX). Vzhľadom k tomu, že neprijateľné podmienky sa týkajú aj obligatórnej náležitosti úverových zmlúv a to výšky odplaty za úver, v dôsledku čoho úverová zmluva stráca svoje opodstatnenie, a so zreteľom na povahu týchto právnych úkonov a okolností, za akých boli uzatvorené, súd dospel k záveru o neplatnosti úverových zmlúv ako celku pre rozpor so zákonom a s dobrými mravmi (§ 39 OZ).

K otázke naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti úverových zmlúv súd uvádza, že tento navrhovateľ ako spotrebiteľ má z dôvodu právnej istoty v otázke skutočnej výšky jeho dlhu (pokiaľ ide o zmluvu 2), resp. rozsah obligatórneho plnenia (pokiaľ ide o zmluvu 1).

3. Bezdôvodné obohatenie.

Keďže sú zmluvy neplatné, zmluvné strany sú si povinné vydať poskytnuté plnenie titulom bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451 OZ. Navrhovateľ si voči odporcovi uplatnil zo zmluvy 1/ nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 576,- Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne od 14. 03. 2011 do zaplatenia. Odporca kompenzačnou námietkou si uplatnil voči navrhovateľovi vydanie bezdôvodného obohatenia zo zmluvy 2/ vo výške 532,- Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 20. 11. 2011 do zaplatenia. Obaja účastníci vniesli námietku premlčania nároku druhej strany. Podľa § 97 ods. 1 O.s.p. odporca môže za konania uplatniť svoje práva proti navrhovateľovi i vzájomným návrhom.

Podľa § 98 O.s.p. vzájomným návrhom je i prejav odporcu, ktorým proti navrhovateľovi uplatňuje svoju pohľadávku na započítanie, ale len pokiaľ navrhuje, aby bolo prisúdené viac, než čo uplatnil navrhovateľ. Inak súd posudzuje taký prejav len ako obranu proti návrhu.

Ustanovenie § 98 dopĺňa ust. § 97 O.s.p. o vzájomnom návrhu a v podstate upravuje hmotnoprávny úkon započítania pohľadávok v priebehu súdneho konania. Podľa výšky pohľadávky uplatnenej na započítanie rozlišujeme: ad 1/ vzájomný návrh (ak odporca uplatňuje svoju pohľadávku na započítanie vo vyššom rozsahu, ako je pohľadávka navrhovateľa), ad 2/ kompenzačnú námietku (ak odporca uplatňuje na započítanie pohľadávku v menšom rozsahu, ako je pohľadávka navrhovateľa). Kompenzačná námietka odporcu predstavuje procesnú obranu v podobe započítania vzájomných

pohľadávok účastníkov za predpokladu, že k nej došlo v priebehu súdneho konania a sú splnené zákonné predpoklady započítania v zmysle § 580 OZ, t.j. vzájomnosť pohľadávok, rovnaký druh plnenia a spôsobilosť pohľadávok na započítanie (platné a splatné pohľadávky, ktoré nie sú zákonom zo započítania vylúčené). Ak tieto predpoklady započítania pohľadávok nie sú splnené, súd v odôvodnení rozhodnutia konštatuje, že nedošlo k započítaniu, čo sa prejaví meritórnym rozhodnutím, že odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi pôvodne uplatnenú pohľadávku.

Podľa § 580 OZ ak veriteľ a dlžník majú vzájomné pohľadávky, ktorých plnenie je rovnakého druhu, zaniknú započítaním, pokiaľ sa vzájomne kryjú, ak niektorý z účastníkov urobí voči druhému prejav smerujúci k započítaniu. Zánik nastane okamihom, keď sa stretli pohľadávky spôsobilé na započítanie.

Podľa § 581 ods. 2 OZ započítať nemožno premlčané pohľadávky, pohľadávky, ktorých sa nemožno domáhať na súde, ako aj pohľadávky z vkladov. Proti splatnej pohľadávke nemožno započítať pohľadávku, ktorá ešte nie je splatná.

Podľa § 451 ods. 1, 2 OZ kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezodôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 457 OZ, ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.

Podľa § 107 ods. 1, 2 OZ právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

Súd je v zmysle § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. ex offo povinný skúmať premlčanie uplatneného nároku, čo urobil aj v tomto prípade a zistil, že pohľadávka odporcu zo zmluvy 2/ je premlčaná.

Predovšetkým súd sa nestotožňuje s názorom odporcu, že nakoľko úverová zmluva je v zmysle kogentného § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka, absolútnym obchodom, aplikuje sa premlčacia doba podľa § 397 Obchodného zákonníka, ktorá predstavuje 4 roky. Podľa názoru súdu napriek tomu, že zmluva o úvere je tzv. absolútny obchod, aplikujú sa na ňu ustanovenia o premlčaní upravené v Občianskom zákonníku a to so zreteľom na ust. § 54 ods. 1 OZ, keď právna úprava premlčania v Občianskom zákonníku je pre spotrebiteľa výhodnejšia (rovnaký názor vyslovil napr. Krajský súd v Prešove v rozsudku sp. zn. 6 Co 81/2012 zo dňa 14. februára 2013 v spojení s rozhodnutím Ústavného súdu SR vo veci sp. zn. ÚS XXX/XXXX-XX vo veci sťažnosti proti tomuto rozsudku, Krajský súd v Prešove v rozsudku sp. zn. XXCo/XX/XXXX zo dňa XX. XX. XXXX alebo XXCo/XX/XXXX zo dňa XX. XX. XXXX).

V prípade premlčania bezdôvodného obohatenia je v § 107 OZ zakotvená kombinovaná premlčacia doba a to subjektívna - dvojiročná a objektívna, ktorú nemožno prekročiť, hoci by ešte boli podmienky pre uplynutie subjektívnej premlčacej doby, a ktorej dĺžka je určená rozdielne podľa charakteru získania bezdôvodného obohatenia. V prípade, že bolo bezdôvodné obohatenie získané bez úmyselného konania, jej dĺžka je tri roky a ak bol taký prospech získaný úmyselne, určil Občiansky zákonník jej dĺžku v rozsahu desať rokov. Aj plynutie týchto lehôt je stanovené odlišne a aj ich plynutie a skončenie nie sú na sebe závislé. Osobitne je upravený aj začiatok plynutia týchto premlčacích dôb. Pre začiatok behu subjektívnej premlčacej doby sa vyžaduje skutočná, nie iba predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bolo získané bezdôvodné obohatenie a kto ho získal. Pritom nie je rozhodujúce, že oprávnený sa mohol o získaní tohto obohatenia na jeho úkor dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti prípadne aj skôr. Naproti tomu, plynutie objektívnej premlčacej doby je upravené bez akejkoľvek závislosti na subjektívnej vedomosti oprávneného o bezdôvodnom obohatení získanom na jeho úkor; v zmysle ustanovenia § 107 ods. 2 O. z. plynú odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.

Podľa rozsudku NS ČR sp. zn. 30Cdo 3093/2012 zo dňa 28. 03. 2013 pri posudzovaní začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby je nutné vychádzať z preukázanej, skutočnej, nie iba predpokladanej vedomosti oprávneného o tom, že došlo na jeho úkor k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal; touto vedomosťou ustanovenie § 107 ods. 1 OZ nemieni znalosť právnej kvalifikácie, ale iba skutkových okolností, z ktorých možno zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie vyvodíť.

Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že úver zo zmluvy 2/ sa stal splatný dňa 20. 11. 2011 v zmysle č. 4 všeobecných podmienok poskytnutia úveru (po tom, čo navrhovateľ neuhradil 4 po sebe idúce splátky splatné 20. 08., 20. 09., 20. 10. , 20.11. 2011). Odporca vyzval navrhovateľa na splnenie dlhu výzvou zo dňa 25. 11. 2011 (č.l. 240 spisu), doručenou navrhovateľovi dňa 29. 11. 2011. Dňa 02. 12. 2011 začalo predmetné súdne konanie, v ktorom si odporca voči navrhovateľovi uplatnil titulom bezdôvodného obohatenia svoju pohľadávku zo zmluvy 2/ a to elektronickým podaním zo dňa 31. 03. 2014. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že úverová zmluva odporcu je formulárová, ktorú napr. Okresný súd Martin už rozsudkom sp. zn. 21C/286/2010 zo dňa 31. 05. 2011 (vo vzťahu k inému dlžníkovi) vyhlásil za neplatnú. Vzhľadom na uvedené a zosplatenie úveru k 20. 11. 2011 mal súd za to, že odporca najneskôr v čase, keď mu bol doručený opis návrhu v tomto súdnom konaní (09. 12. 2011), mal vedomosť o skutkových okolnostiach, z ktorých možno zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie voči navrhovateľovi vyvodíť a preto subjektívna premlčacia doba uplynula dňom 09. 12. 2013. Keďže k uplatneniu pohľadávky došlo až podaním zo dňa 31. 03. 2014, táto je premlčaná.

Keďže podmienkou započítania pohľadávok v zmysle § 580 OZ je súčasné splnenie zákonných podmienok vyššie popísaných, pričom splnenie jednej podmienky (spôsobilosť na započítanie) súd nemal preukázané (z dôvodu premlčania jednej z pohľadávok), konštatuje, že k započítaniu nedošlo.

Pokiaľ ide o pohľadávku navrhovateľa zo zmluvy 1/ titulom bezdôvodného obohatenia vo výške 576,- Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne, súd sa stotožnil s argumentáciou odporcu, že nárok je premlčaný v časti úrokov z omeškania za obdobie od 14. 03. 2011 do 21. 04. 2012 a to so zreteľom na rozhodnutie NS ČR sp. zn. 23Cdo 3200/2011 zo dňa 16. 07.2013 (podľa ktorého v prípade novo uplatnenej časti nároku nastávajú hmotnoprávne účinky dňom, kedy súdu došla zmena návrhu, alebo dňom kedy bol tento úkon zaprotokolovaný). Nakoľko k zmene návrhu došlo podaním doručeným súd dňa 22. 04. 2014, v zmysle § 107 ods. 2 OZ sú premlčané úroky z omeškania za obdobie viac ako 3 roky pre doručením zmeny návrhu na súd (od 14.03.2011 do 21. 04.2011) a v zmysle § 107 ods. 1 OZ úroky z omeškania za obdobie presahujúce dobu 2 rokov pred doručením zmeny návrhu na súd (od 22. 04. 2011 do 21. 04. 2012).

Z vyššie uvedených dôvodov súd zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľovi titulom bezdôvodného obohatenia zo zmluvy 1/ sumu 576,- Eur spolu s 9% ročným úrokom z omeškania od 22. 04.2012 do zaplatenia v zmysle § 517 ods. 2 OZ v spojení s § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. v znení účinnom do 31.01. 2013 a v prevyšujúcej časti príslušenstva návrh zamietol.

4. Primerané finančné zadostučinenie.

Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav. Osoba, ktorá na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, koho porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi.

Význam predmetného ustanovenia (tretia veta), na základe ktorého má úspešný navrhovateľ dodatočný a následný nárok na primerané finančné zadostučinenie, nie je celkom jednoznačný. Primerané finančné zadostučinenie by zrejme malo predstavovať určitú satisfakciu za iniciovanie a vedenie sporu, ktorá presahuje náhradu nákladov (trov) konania, ako aj pomernú sankciu voči porušiteľovi, a to najmä vtedy, ak im porušiteľ spôsobil útrapy, ktoré nie sú inak majetkovo nahraditeľné. Keďže navrhovateľ nevrátil odporcovi časť vyplatených finančných prostriedkov zo zmluvy 2/, súd má za to, že poskytnutie finančného zadostučinenia v tomto prípade by nebolo na mieste.

V zmysle § 151 ods. 3 O.s.p. súd z dôvodu zložitosti prejednávaneho prípadu rozhodol, že o trovách konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej“.

Proti predmetnému rozsudku okresného súdu sa odporca odvolal a v odvolaní uviedol, že podáva odvolanie proti rozsudku okresného súdu, ktoré odôvodňuje tým, že

- a) postupom súdu prvého stupňa bola odporcovi odňatá možnosť konať pred súdom prvého stupňa (§ 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) OSP);
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 205 ods. 2 písm. b) OSP);
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 205 ods. 2 písm. c) OSP);
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d) OSP);
- e) súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil (§ 205 ods. 2 písm. f) OSP).

K jednotlivým dôvodom odvolania odporca v odvolaní ďalej uviedol, že postupom súdu prvého stupňa mu bola odňatá možnosť konať pred súdom prvého stupňa, pričom tento odvolací dôvod spočíva, podľa odporcu, v nedostatočnom odôvodnení rozsudku, vo vylúčení odporcu z konania o pripustení zmeny návrhu a v porušení zásady rovnosti zbraní účastníkov konania v konaní. Pokiaľ ide o nedostatočné odôvodnenie rozsudku, odporca v odvolaní uviedol, že podľa súdnej praxe je nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia procesnou vadou v zmysle § 221 ods. 1 písm. f) OSP a preto z tohto dôvodu je potrebné rozsudok okresného súdu v zmysle ust. § 221 ods. 1 písm. f) OSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Zdôraznil, že z materiálne poňateho práva na súdnu ochranu rezultuje právo účastníka konania a tomu zodpovedajúca povinnosť súdu, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné. Súdnem nemôže opomenúť žiadnu skutkovo alebo právne významnú otázku, pretože je to znak arbitrárnosti. V konečnom dôsledku má účastník konania právo na to, aby sa súd vysporiadal s jeho argumentmi (námietskami), ktoré sú relevantné. Podľa judikatúry Ústavného súdu SR je nevyhnutné, aby spravodlivé súdne rozhodnutie reagovalo na podstatné a relevantné argumenty účastníka konania, a aby mu dalo jasnú a zreteľnú odpoveď na riešenie konkrétneho právneho problému (II. ÚS 200/09, II. ÚS 193/06 a III. ÚS 198/07).

V uvedenej súvislosti odporca v odvolaní uviedol, že Ústavný súd SR vo svojich rozhodnutiach zdôrazňuje, že všeobecný súd by nemal byť vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia nekoherentný, t. j. že jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08). Tieto právne vety vyjadrujú podľa odporcu, že jednou zo základných požiadaviek racionálnej právnej argumentácie je, že argumentácia v odôvodnení rozhodnutia súdu musí byť vnútorne nerozporná a teda logicky konzistentná. Ide o to, aby sa v odôvodnení rozhodnutia nenachádzalo určité tvrdenie a zároveň aj jeho negácia. Odôvodnenie rozhodnutia možno považovať za vnútorne rozporné, ak sa v rozhodnutí nachádzajú argumenty podporujúce určitý záver a súčasne protiargumenty proti tomuto záveru. Ak argumentácia súdu nespĺňa požiadavku vnútornej nerozpornosti, nespĺňa ani požiadavku, aby argumenty súdu uvedené v rozhodnutí podporovali záver úvah súdu. Požiadavky Európskeho súdu pre ľudské práva na vnútornú nerozpornosť argumentácie súdu potvrdzuje aj Ústavný súd SR vo svojej judikatúre. Z vyššie uvedených rozhodnutí podľa odporcu vyplýva, že situácia, keď sú závery súdu v zjavnom vzájomnom rozpore alebo protirečivé, predstavuje porušenie ústavnoprocených princípov konania, konkrétne čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Rozsudkom súd prvého stupňa určil celkovú neplatnosť oboch zmlúv o úvere uzavretých medzi odporcom ako veriteľom a navrhovateľom ako dlžníkom, pričom záver o neplatnosti týchto zmlúv založil na konštatovaní o neprimeranej výške zmluvne dohodnutého úroku a administratívneho poplatku, pričom v inej časti odôvodnenia svojho rozsudku uvažoval o absencii obligatórnych náležitostí predmetných zmlúv o úvere v zmysle § 9 ods. 2 písm. i), j), k), o), t) a y) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia oboch zmlúv o úvere, t. j. úrokovej sadzby, RPMN, výšky, počtu a termínov splátok istiny, úrokov a iných poplatkov a pod., pričom uviedol, že v dôsledku uvedeného je poskytnuté úvery potrebné považovať za bezúročné a bez poplatkov v zmysle ust. § 11 ods. 1 písm. a) Zákona o spotrebiteľských úveroch. Súdnem prvého stupňa teda podľa odporcu najprv prišiel k záveru, že obe zmluvy o úvere sú bezúročné a bez poplatkov a následne protichodne a nezmyselne označil obe zmluvy o úvere za neplatné z dôvodu týkajúceho sa výšky odplaty a administratívneho poplatku. Rozsudok okresného súdu je teda v tejto časti podľa odporcu vnútorne

rozporný, v dôsledku čoho nie je jeho odôvodnenie zákonne a ústavne obhájiteľné, a teda je podľa odporcu daný odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f) OSP.

Odporca v odvolaní ďalej namietal, že okresný súd ho vylúčil z konania o pripustení zmeny návrhu. Uviedol, že navrhovateľ dňa 05. 03. 2012 doručil súdu podanie, obsahom ktorého bola zmena návrhu. Súd prvého stupňa listom zo dňa 14. 03. 2012 doručil zmenu návrhu odporcovi a vyzval ho v lehote 15 dní na vyjadrenie v tejto veci. Súd prvého stupňa však uznesením zo dňa 15. 03. 2012 zmenu návrhu pripustil a tak rozhodol o zmene návrhu skôr, ako uplynula lehota, ktorú v súvislosti so zmenou návrhu odporcovi poskytol, a teda úplne vylúčil odporcu z konania o rozhodovaní o pripustení zmeny návrhu a tak odňal odporcovi možnosť konať pred súdom prvého stupňa, v zmysle čoho je podľa odporcu daný odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) OSP. Pokiaľ ide o porušenie princípu rovnosti zbraní, odporca v odvolaní uviedol, že súd prvého stupňa založil svoj právny záver o existencii premlčania aj na oznámení odporcu o predčasnej splatnosti úveru, pričom odporcovi žiadny takýto dôkaz nedoručil a v rozsudku sa s touto námietkou odporcu (o nedoručení uvedeného dôkazu) nevysporiadal.

Pokiaľ ide o výšku odplaty za poskytnutie peňažných prostriedkov, v uvedenej súvislosti odporca v odvolaní uviedol, že z údajov NBS na internete zistil, že v auguste 2010 boli spotrebiteľské úvery do jedného roka poskytované za úrok vo výške 6,94 % ročne a v apríli 2011 za úrok vo výške 6,80 % ročne. V prvom rade je podľa odporcu potrebné uviesť, že v prípade údajov NBS išlo o dôkaz, ktorého vykonanie nenavrhol žiaden z účastníkov konania, a teda súd prvého stupňa pravdepodobne v tomto smere postupoval podľa ustanovenia druhej vety § 120 ods. 1 OSP, podľa ktorého súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Výnimočnosť vykonania tohto dôkazu však v žiadnom prípade nevyplýva z odôvodnenia rozsudku, a teda je rozsudok v tomto smere odôvodnený nedostatočne. Okrem toho, podľa § 129 ods. 1 OSP dôkaz listinou sa vykoná tak, že predseda senátu alebo samosudca na pojednávaní listinu alebo jej časť prečíta alebo oznámi jej obsah; to neplatí, ak súd vo veci nenariaďuje pojednávanie. Z obsahu zápisníc z jednotlivých pojednávaní, ako aj z obsahu rozsudku v žiadnom prípade nevyplýva, že by súd prvého stupňa takýto dôkaz vykonal vyššie uvedeným spôsobom. Odporca sa o tomto dôkaze dozvedel až z rozsudku pričom procesné pochybenie súdu prvého stupňa je v tomto smere závažnejšie o to viac, že súd prvého stupňa na tomto dôkaze založil právny záver o neplatnosti oboch zmlúv o úvere pre neprimeranú výšku úrokov a na to nadväzujúci záver o povinnosti odporcu vydať bezdôvodné obohatenie navrhovateľovi. Pokiaľ súd prvého stupňa vychádzal výlučne z údajov NBS uverejnených pre rok 2010 a 2011, vyvodil z týchto údajov podľa odporcu nesprávny a nedostatočný skutkový záver, pretože na internetovej stránke Národnej banky Slovenská sú publikované výlučne údaje o úveroch poskytovaných bankami. Podľa § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pri posudzovaní obdobnosti prípadov sa prihliada najmä na finančnú situáciu spotrebiteľa, spôsob a mieru zabezpečenia jeho záväzku, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti. Súd prvého stupňa teda nesprávne a nedostatočne vychádzal len z údajov o úrokových sadzbách bánk a nezohľadnil údaje z celého finančného trhu.

Odporca v odvolaní ďalej uviedol, že súd prvého stupňa nesprávne vyhodnotil podanie odporcu zo dňa 31. 03. 2014, ktoré napriek tomu, že bolo označené ako vzájomný návrh podľa § 97 OSP, vyhodnotil podľa § 98 OSP ako procesnú obranu a prišiel k záveru, že toto podanie obsahuje započítací kompenzačný prejav. Z podaní odporcu v priebehu konania však bolo zrejmé, že odporca nároky navrhovateľa neuznáva, pretože je toho názoru, že obe zmluvy o úvere sú platnými, účinnými a odplatnými zmluvami. Keďže odporca neuznával žiaden nárok navrhovateľa, nemohlo z jeho strany ísť o žiadne započítanie a už vôbec nie o procesnú obranu. Skutkový záver súdu prvého stupňa nemá teda podľa odporcu oporu vo vykonanom dokazovaní a navyše súd prvého stupňa podľa odporcu nesprávne aplikoval ustanovenie § 41 ods. 2 OSP.

Odporca v odvolaní okresnému súdu ďalej vytkol, že vec nesprávne právne posúdil a to pokiaľ ide o posúdenie úrokov ako podstatnej náležitosti zmluvy o úvere. Zdôraznil, že súd prvého stupňa prišiel k nesprávnemu právnemu záveru o výške úrokov (odplaty) ako podstatnej náležitosti zmluvy o úvere. Ďalej okresný súd podľa odporcu nesprávne právne posúdil existenciu naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti zmluvy ak navrhovateľ nie len môže žalovať, ale aj skutočne žaluje na plnenie.

Nesprávne právne tiež okresný súd podľa odporcu posúdil vzájomný návrh ako procesnú obranu a započítací prejav. Aplikácia ust. § 98 OSP a právne posúdenie podľa § 580 Občianskeho zákonníka sú teda podľa odporcu nesprávne.

Odporca v odvolaní okresnému súdu vytkol nesprávne právne posúdenie vo vzťahu k údajnému premlčaniu vzájomného návrhu odporcu, keď prihliadol na premlčanie ex offo s poukazom na ust. § 5b Zákona o ochrane spotrebiteľa. Zásadnou podmienkou aplikácie tohto ustanovenia je však uplatnenie práva z platnej a účinnej spotrebiteľskej zmluvy. Použitie § 5b Zákona o ochrane spotrebiteľa súdom prvého stupňa je podľa navrhovateľa nesprávne a čo do odôvodnenia je rozsudok aj v tejto časti vnútorne rozporný, keď súd prvého stupňa použil ustanovenie o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy a na druhej strane uvádza, že ide o záväzok z bezdôvodného obohatenia. Rovnako odporca v odvolaní okresnému súdu vytkol aj nesprávnu aplikáciu premlčacej doby podľa Občianskeho zákonníka. Podčiarkol, že súd prvého stupňa odmietol aplikáciu 4 ročnej premlčacej doby v zmysle Obchodného zákonníka s odkazom na ustanovenie § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pričom uviedol, že občianskoprávna úprava premlčania je pre spotrebiteľa vhodnejšia ako obchodnoprávna, čo však súd prvého stupňa podľa odporcu riadne neodôvodnil. Pokiaľ ide o posúdenie otázky premlčania vo vzťahu k nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, odporca v odvolaní uviedol, že okresný súd nesprávne právne posúdil počiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia. V uvedenej súvislosti odporca v odvolaní uviedol, že sa plnom rozsahu stotožňuje s argumentáciou súdu prvého stupňa podopretou záverom súdnej praxe, že pri určení začiatku plynutia premlčacej doby podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa vyžaduje preukázanie skutočnej vedomosti oprávneného o tom, že došlo na jeho úkor k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získal s tým, že sa vedomosťou nerozumie znalosť právnej kvalifikácie, ale iba skutkových okolností, z ktorých možno zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie vyvodiť. V danom prípade vyvodil súd prvého stupňa existenciu takejto vedomosti odporcu z nasledovných skutočností:

- a) dňa 20. 11. 2011 sa dlh na základe zmluvy o úvere stal splatným,
- b) odporca vyzval výzvou zo dňa 25. 11. 2011 navrhovateľa na zaplatenie predčasne, splatného dlhu
- c) dňa 02. 12. 2011 sa začalo v predmetnej právnej veci súdne konanie

Súd prvého stupňa teda podľa odporcu:

- a) prihliadol na predčasnú splatnosť dlhu v zmysle zmluvy o úvere, a to napriek tomu, že v inej časti rozsudku prišiel k záveru, že zmluva o úvere je ako celok neplatná
- b) prihliadol na výkon práva odporcu z uzavretej zmluvy o úvere
- c) prihliadol na to, kedy sa podaním žaloby začalo predmetné súdne konanie
- d) prihliadol na vedomosť odporcu o existencii sporu,

z čoho vyvodil nepochybnú a preukázanú vedomosť odporcu o existencii bezdôvodného obohatenia a osobe, ktorá sa bezdôvodne na jeho úkor obohatila. Vedomosť odporcu je teda založená na výkone práva pri dôvere v platnosť uzavretej zmluvy a o nadobudnutí vedomosti o existencii sporu navrhovateľom, čo je podľa odporcu absurdné. Navyiac ani v tomto prípade sa súd prvého stupňa vôbec nevysporiadal s argumentáciou odporcu vrátane odbornej literatúry, súdnej judikatúry a ani skutočnosťou, že zmluvy používané odporcom boli predmetom kontroly kontrolného orgánu, ktorý konštatoval, že nejde o zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Na základe uvedeného predstavuje rozsudok nesprávne skutkové závery, nesprávne právne posúdenie veci a je v dotknutej časti odôvodnený nedostatočne.

V závere odvolania odporca spochybnil právne posúdenie neplatnosti predmetných zmlúv o úvere okresným súdom, pričom uviedol, že súd prvého stupňa založil svoj právny záver o celkovej neplatnosti oboch zmlúv na neprimeranej výške odplaty za poskytnutie peňažných prostriedkov s poukazom na právnu úpravu neúčinnú v čase uzavretia oboch zmlúv o úvere (§ 39a Občianskeho zákonníka). Zmluvy vyhlásil za neplatné ako celok bez toho, aby vo veci aplikoval dispozitívne ustanovenie § 502 Obchodného zákonníka, v dôsledku čoho podľa odporcu posúdil vec v rozpore s rozhodnutím Súdneho dvora EÚ č. C-435/10 z 15. 03. 2012.

V závere odvolania odporca navrhol, aby odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Krajský súd ako súd odvolací prejednal vec v rozsahu danom ust. § 212 ods. 1 OSP, bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 OSP a odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu podľa ust. § 219 ods. 1OSP ako vo výroku vecne správny potvrdil.

Po preskúmaní vecí z hľadiska odvolacích námietok navrhovateľa odvolací súd uvádza, že pokiaľ okresný súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že Zmluva o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 23. 08. 2010 a Zmluva o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 26. 04. 2011, uzatvorené medzi navrhovateľom a odporcom sú neplatné právne úkony a nad rámec uvedeného záveru skúmal a posudzoval, či predmetné zmluvy, (ktoré správne vyhodnotil ako zmluvy spotrebiteľské) obsahujú zákonom o spotrebiteľských úveroch č. 129/2010 Z. z. vyžadované obligatórne obsahové náležitosti, ktorých absencia spôsobuje bezúčnosť a bezpoplatkovosť úverov poskytnutých na základe uvedených úverových zmlúv (§ 11 ods. 1 cit. zákona), tak odvolacia námietka odporcu o tom, že v uvedenom zmysle postupoval okresný súd nad rámec záverov o neplatnosti predmetných úverových zmlúv, teda kontraproduktívne, je opodstatnená. Uvedená nesprávnosť v postupe okresného súdu však nemá vplyv na správnosť záverov okresného súdu vyjadrených v jeho výroku. Odporca v odvolaní vo vzťahu k záverom okresného súdu týkajúcich sa neplatnosti Zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 23. 08. 2010 a Zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 26. 04. 2011 uviedol, že „súd prvého stupňa založil svoj právny názor o celkovej neplatnosti oboch zmlúv na neprimeranej výške odplaty za poskytnutie peňažných prostriedkov, kde a) v rozpore s § 497 a § 502 Obchodného zákonníka výšku úrokov považoval za podstatnú náležitosť zmluvy o úvere a b) v rozpore s § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, keď pri hodnotení výšky odplaty vychádzal výlučne z údajov bánk a nie celého finančného trhu a že založil svoj záver o neplatnosti predmetných úverových zmlúv na právnej úprave neúčinnnej v čase uzavretia oboch zmlúv o úvere (§ 39a Občianskeho zákonníka); žiaden iný relevantný argument vo vzťahu k záveru okresného súdu o neplatnosti predmetných zmlúv odporca v odvolaní neuviedol, len poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-453/10 z 15. 03. 2012, vo veci C-26/13, vo veci C-484/08, C-76/10, na nález ÚS SR I. ÚS 625/03 a na čl. 6 ods. 1 Smernice Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, pričom zdôraznil, že súd prvého stupňa vyhlásil za neplatné predmetné zmluvy o úvere ako celok bez toho, aby vo veci aplikoval dispozitívne ust. § 502 Obchodného zákonníka, v dôsledku čoho podľa odporcu okresný súd právne posúdil vec v rozpore s rozoberaným rozhodnutím Súdneho dvora EÚ (č. C-435/10).

K uvedeným argumentom odporcu odvolací súd uvádza, že Zmluva o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 23. 08. 2010 a Zmluva o úvere č. 609300362 zo dňa 26. 04. 2011 sú nesporne zmluvy spotrebiteľské v zmysle ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, na ktoré je podľa ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1. 5. 2014 potrebné aplikovať príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka. V súvislosti s citovaným ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, (podľa znenia ktorého: „Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva“), odvolací súd poukazuje na rozhodnutie NS SR sp. zn. 3MCdo zo dňa 21. 04. 2015, kde NS SR uviedol: „Ustanovenie § 52 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka (v znení účinnom od 1. 5. 2014) sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou.“ Z uvedeného je zrejmé, že akákoľvek argumentácia odporcu, ktorej jadro spočíva v tvrdení odporcu, že okresný súd mal na posúdenie uvedených zmlúv aplikovať ust. § 502 Obchodného zákonníka neobstojí, pričom uvedené sa rovnako týka aj argumentácie odporcu, že okresný súd mal na posúdenie námietky premlčania aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka a nie Občianskeho zákonníka. Ak teda okresný súd dospel k záveru, že podľa ust. § 39a Občianskeho zákonníka sú predmetné zmluvy o úvere neplatné právne úkony, (pričom aplikácia ust. § 39a Občianskeho zákonníka na spotrebiteľské právne vzťahy vzniknuté pred nadobudnutím účinnosti uvedeného ustanovenia je vzhľadom na citované rozhodnutie NS SR sp. zn. 3MCdo 14/2014 zo dňa 21. 04. 2015 plne opodstatnená), tak zo záveru o neplatnosti predmetných zmlúv o úvere okresný súd vyvodil správny záver, že plnením poskytnutým na základe uvedených neplatných zmlúv o úvere vzniklo na strane zúčastnených strán bezdôvodné obohatenie (§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka). V súvislosti s ustanovením § 39a Občianskeho zákonníka, kde sa uvádza, že „neplatný je právny úkon urobený fyzickou osobou nepodnikateľom, pri ktorom niekto zneužije tieseň, neskúsenosť, rozumovú vyspelosť, rozrušenie, dôverčivosť, ľahkomyselnosť, finančnú závislosť alebo neschopnosť plniť záväzky druhej strany a dá sebe alebo inému sľúbiť alebo poskytnúť plnenie, ktorého majetková hodnota je vzhľadom na vzájomné plnenie v hrubom nepomere“, odvolací súd uvádza, že uvedené ustanovenie Občianskeho zákonníka je označené v systematike Občianskeho zákonníka ako Úžera. Úžera je v zmysle Synonymického slovníka slovenčiny (VEDA,

SAV, 1995, s. 797) ako aj podľa Krátkeho slovníka slovenského jazyka (VEDA, SAV, 1997, s. 783) požičanie peňazí za vysoké úroky (odplatu za poskytnutie úveru). Odplatu za poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi podľa zákonnej definície tvorí úrok, poplatky a akékoľvek iné odplatné plnenia alebo iné náklady, ktoré sú dohodnuté pri podpise spotrebiteľskej zmluvy. Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že pokiaľ ide o Zmluvu o úvere č. 609300226 zo dňa 23. 08. 2010, tak pri poskytnutých úverových prostriedkoch vo výške 600 € úrok predstavoval 192 € a administratívny poplatok 384 €; pokiaľ ide o Zmluvu o úvere č. 609300362 zo dňa 26. 04. 2011, tak pri poskytnutých úverových prostriedkoch vo výške 1 000 € úrok predstavoval 290,67 € a administratívny poplatok 581,33 €. Z uvedeného je nesporné, že pokiaľ poskytol odporca navrhovateľovi plnenie, ktorého majetková hodnota bola vo vzťahu k plneniu, ktoré mal navrhovateľ v súvislosti s poskytnutím predmetných spotrebiteľských úverov poskytnúť odporcovi ako úroky za poskytnutie úveru a administratívne poplatky v takom vzájomnom nepomere ako to vyplýva z uvedených súm, tak záver okresného súdu o neplatnosti predmetných úverových zmlúv v zmysle ust. § 39a Občianskeho zákonníka je správny, pričom okresný súd nemusel vykonávať žiaden ďalší dôkaz na podporu uvedeného záveru, čo znamená, že sa vo faktickej rovine nedopustil pochybenia v zmysle ust. § 129 ods. 1 OSP, tak ako mu to v odvolaní vytkol odporca. Dokazovaním vykonaným vo vzťahu k bezdôvodnému obohateniu okresný súd zistil, že ak odporca poskytol navrhovateľovi na základe Zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 26. 04. 2011 peňažné prostriedky vo výške 600 € a navrhovateľ vrátil odporcovi z uvedeného dôvodu sumu 1 176 €, tak navrhovateľovi vznikol voči odporcovi z uvedenej neplatnej zmluvy o úvere nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 576 €. Na základe vykonaného dokazovania okresný súd ďalej zistil, že na základe Zmluvy o úvere č. 609300362 zo dňa 23. 08. 2010 poskytol odporca navrhovateľovi finančné prostriedky vo výške 1 000 €. Z uvedenej sumy vrátil navrhovateľ odporcovi celkom sumu 468 € (uhradil 3 splátky); zvyšnú časť peňažných prostriedkov vo výške 532 €, poskytnutých odporcom navrhovateľovi na základe uvedenej neplatnej úverovej zmluvy, navrhovateľ odporcovi nevrátil. Nárok na zaplatenie sumy 532 € si uplatnil odporca v podaní zo dňa 31. 03. 2014 označenom ako „Vzájomný návrh k č. k. 13C/228/2011“, kde uviedol, že medzi účastníkmi konania je nesporné, že odporca poskytol navrhovateľovi na základe Zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 26. 04. 2011 sumu 1 000 € (istina), z ktorej sumy uhradil navrhovateľ odporcovi v troch splátkach sumu 468 €, teda podľa tvrdenia odporcu v uvedenom podaní je zrejmé, že navrhovateľ má odporcovi na istine vrátiť ešte sumu 532 €. Okresný súd sa s uvedeným podaním odporcu vysporiadal tak, že tento prejav odporcu vyhodnotil ako kompenzačnú námietku, čo odporca v odvolaní spochybnil, keď okresnému súdu vytkol, že súd prvého stupňa nesprávne vyhodnotil podanie odporcu zo dňa 31. 03. 2014, ktoré vyhodnotil ako kompenzačnú námietku podľa ust. § 98 OSP, napriek tomu, že predmetné podanie bolo označené ako vzájomný návrh podľa ust. § 97 OSP. Zároveň odporca okresnému súdu v uvedenej súvislosti vytkol, že nesprávne aplikoval ust. § 41 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého každý úkon posudzuje súd podľa jeho obsahu, aj keď je úkon nesprávne označený. K uvedeným argumentom odporcu odvolací súd uvádza, že okresný súd naopak v súlade s ust. § 41 ods. 2 OSP, podľa obsahu podania odporcu zo dňa 31. 03. 2014 v zmysle záveru, že predmetné zmluvy o úvere sú neplatné právne úkony, posúdil podanie odporcu ako kompenzačnú námietku (v užšom slova zmysle procesnú obranu odporcu), čo žiadnym spôsobom nespochybnilo správnosť záverov okresného súdu. Ust. § 98 OSP systematicky dopĺňa ust. § 97 OSP o vzájomnej žalobe. Kompenzačná námietka odporcu v užšom slova zmysle predstavuje procesnú obranu odporcu voči uplatneným nárokom navrhovateľa, v duchu čoho okresný súd postupoval, preto je bez právneho významu, či uvedené podanie odporcu zo dňa 31. 03. 2014 vyhodnotil podľa jeho označenia ako vzájomný návrh alebo podľa jeho obsahu ako procesnú obranu odporcu, v dôsledku čoho potom posudzoval, či táto procesná obrana odporcu bola uplatnená včas, pričom dospel k záveru, že odporca si uplatnil svoju obranu po uplynutí subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle ust. § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vo vzťahu k odvolacej námietke odporcu týkajúcej sa správnosti záverov okresného súdu o tom, kedy sa odporca dozvedel o vzniku bezdôvodného obohatenia (strana 13 a 14 odvolania), odvolací súd poukazuje na R 1/1979 (s. 9 ods. 2 a 3) kde sa uvádza: „Pokiaľ ide o počítanie subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva z neoprávneného majetkového prospechu (bezdôvodného obohatenia) podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka, správne postupujú sudy vtedy, ak za začiatok jej plynutia považujú deň, keď účastník zistil neplatnosť zmluvy“. Z uvedeného je zrejmé, že ak okresný súd mal za to, že odporca najneskôr vtedy, keď mu bol doručený opis návrhu v tomto konaní (09. 12. 2011), mal vedomosť o tom, že sa navrhovateľ domáha určenia neplatnosti predmetných zmlúv o úvere, teda mal vedomosť o skutočnosti, z ktorej možno zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie vyvodiť a preto subjektívna premlčacia doba na uplatnenie práva odporcu, ktorý si uplatnil právo v podaní zo dňa 31. 03. 2014 uplynula dňom 09. 12. 2013, tak jeho záver je správny.

Na základe uvedených skutočností odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu podľa ust. § 219 ods. 1 OSP ako vo výroku vecne správny potvrdil. Pre úplnosť odvolací súd uvádza, že pokiaľ odporca okresnému súdu v odvolaní vytkol nesprávny procesný postup vo vzťahu k pripusteniu zmeny návrhu na začatie konania (žaloby), k čomu pripojil na ilustráciu k odvolaniu uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7Co/292/2011-276 zo dňa 09. 01. 2013, odvolací súd uvádza, že a) uvedené uznesenie Krajského súdu v Žiline rieši inú právnu situáciu a to keď súd o pripustení zmeny návrhu na začatie konania rozhodol bez toho, aby doručil druhej strane zmenený návrh, b) ust. § 95 OSP nevyžaduje na rozhodnutie o pripustení zmeny návrhu na začatie konania vyjadrenie druhej strany k návrhu na zmenu návrhu na začatie konania, ale len to, aby bol návrh na zmenu návrhu na začatie konania druhej sporovej strane (odporcovi) doručený, čo znamená, že pokiaľ okresný súd vyzval odporcu, aby sa vyjadril k návrhu na zmenu návrhu na začatie konania, tak ho vyzval pre účely konania ako takého a nie pre účely rozhodnutia o návrhu na zmenu návrhu na začatie konania. Nemôže byť preto dôvodom nesprávnosti rozhodnutia okresného súdu skutočnosť, že okresný súd o návrhu na pripustenie zmeny návrhu na začatie konania rozhodol predtým ako sa odporca k návrhu na pripustenie zmeny návrhu na začatie konania vyjadril.

O veci senát odvolacieho súdu rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.